

Nyemirovics-Dancsenko

Húsz éve halt meg Sztanyiszlavszkij barátja és munkatársa

Két zseni barátsága és együttes munkája rendszert azzal jár, hogy egyikük fénye elhomályosítja a másikat. Így került háttérbe Sztanyiszlavszkij mögött barátja és munkatársa, a kiváló rendező és színészevel, Nyemirovics-Dancsenko. Pedig hát ő nemcsak méltó társa volt Sztanyiszlavszkijnak, hanem egyben-másban talán még felül is múlta barátját. A Szovjetunióban tisztelik, becsülik és őrzik Nyemirovics-Dancsenko tanításait, nálunk azonban mindazt, amit ők ketten Sztanyiszlavszkijjal létrehoztak, szinte teljes egészében az utóbbi nevéhez kapcsolják. Hogy ez mennyire igazságtalan és nem felel meg a valóságnak, arra az az egyik legjobb példa, hogy az úgynevezett Sztanyiszlavszkij-rendszer nem egy alapvető tételét Nyemirovics-Dancsenko fedezte fel és dolgozta ki.

Az orosz színház nagy megújítója 1858-ban Grúziában született, szerb eredetű családból. Apja katonatiszt volt, alezredesként ment nyugdíjba, utána a birtokán gazdálkodott. Fia Tbiliszi-ben végezte iskoláit, s még gim-

nazista korában felébredt benne a színház iránti szenvedélyes érdeklődés és szeretet. Műkedvelő előadásokon, sőt hivatásos színészek produkcióiban lépett fel. Gyorsan rájött azonban arra, hogy megjelenése és rekedtes hangja miatt sohasem lehet jelentős színész. Ezért örökre eltemette színészi vágyait.

A színház iránti rajongás azonban változatlanul tovább élt benne, s amikor a moszkvai egyetem fizika-matematika szakos hallgatója lett, színikritikusként kezdett dolgozni. Cikkeiben, tanulmányaiban szenvedélyesen védelmezte az orosz színház realista hagyományait, fellépett a külsőséges játékmódor ellen. Ekkor kezdte meg szépirodalmi munkásságát is. Elbeszéléseket és drámákat írt, amelyek leginkább Csehov műveivel hasonlíthatók.

Művészi pályafutásában fordulatot jelentett Sztanyiszlavszkijjal történt megismerkedése. A két kiváló művész hamarosan rájött, hogy nézetük teljesen megegyeznek. Nyemirovics-Dancsenko javaslatára megalakították a moszkvai Művész Színházat, amelyet ők Mindenki Színházának neveztek. Nyemi-

rovics-Dancsenko a műsor kialakításának munkáját vállalta magára. Munkássága ilyen szempontból irodalomtörténeti jelentőségű. Csehov drámaírói nagyságát ő ismer-te fel elsőnek, Gorkij drámai tehetségét is ő fedezte fel. A nagy proletárfő, Nyemirovics-Dancsenko határozott rábeszélésére és jelentős segítségével írta meg két világhírű színdarabját, a Kispolgárokat és az Ejjeli menedékhelyet.

Amikor kitört a Nagy Októberi Szocialista Forradalom, Nyemirovics-Dancsenko a színházakat irányító legfőbb állami szerv tagja lett, s tevékenyen részt vett a szocialista realista színházmozgalmat megteremtésében. Élete utolsó évtizedeiben rendkívül jelentős tevékenységet folytatott a zenés színházakban. Esményképe az éneklő színész volt, tehát az olyan színész, aki énekel és játékból is jelentőset tud nyújtani.

Sztanyiszlavszkij halála után Nyemirovics-Dancsenko lett a Művész Színház igazgatója. Élete utolsó percéig — 85 évesen — részt vett a művészeti életben. Húsz esztendővel ezelőtt, 1943. április 25-én halt meg.

Sz. J.

Oktatás és nevelés

a szegedi továbbképző iskolában

Szegeden 1959-ben azzal a céllal alakult meg a továbbképző iskola, hogy azokat a fiatalokat, akik az általános iskola VIII. osztályát elvégezték, de nem tanultak tovább, szervezett oktatásban, nevelésben részesítse és előkészítse őket valamilyen ipari pályára. Az első évben 108, a másodikban 177, a harmadikban 213 tanulója volt az iskolának. Az idei tanévben 246-an tanulnak itt. Túlnyomó többségük — 186 — mint minden évben, most is lány. A fiatalok a tanulást mellett különböző üzemekben fél műszakosként dolgoznak is.

A legfontosabb feladat

Az iskolának nincs önálló épülete. Az elmúlt években működött már a Mérey utcai Közgazdasági Technikum, a rókusai általános iskola és a Ságvári Gimnázium épületében. Az idén a Zalka Máté általános iskolában kapott helyet. Tantestületének 15 tagja van, közülük ötven pedagógus képesítésűek, a többiek szakoktatók.

A továbbképző iskola legfontosabb feladata a szakmai előképzés nyújtása. E munka közben számos fontos feladatot kell megoldani. Többek között meg kell szervezni a tanulókkal a fizikai munkát, segíteni kell pá-

lyaválasztásukat, biztosítani kell szocialista szellemű nevelésüket. Hogyan teljesíti ezeket a feladatokat a továbbképző?

Nincs tankönyv

Csak részben teljesíti, miért? Az okok közül kétség-telenül az úgynevezett objektívok a legjelentősebbek. Például: a minisztériumok nem állapították meg az egyes szakmák megtanítandó hivatalos tantervi anyagát. Tehát tankönyv nincs. Az iskola tanárai úgy igyekeztek ezen segíteni, hogy az üzemi szakemberekkel együtt tantervet állítottak össze és tankönyvpótló jegyzeteket elkészítést is vállalták. Eddig azonban még csak a magyar nyelv és irodalom jegyzete készült el. Az órák többségében változatlanul úgy folyik az oktatás, mint eddig. A tanulók füzetekbe írják a tanár magyarázatából azt, amit éppen tudnak, s aztán ebből a szövegből tanulnak. Az ilyen tanulási magasabb fokot is nevelésüket okoz. Hát még a továbbképző iskolában, amelynek tanulói közismerten nem a legtehetségesebb fiatalok közül kerülnek ki. Rontja az oktatás eredményességét az is, hogy az iskolának nincs szertári felszerelése, s ezért a szemléltetés egyáltalán nem elegendő.

Nagymértékben csökkenti az oktatás hatékonyságát az is — s ez már nem objektív ok —, hogy az iskolában egy-egy osztályból általában igen sokan hiányoznak. Szinte majdnem mindennapos, hogy tízen sem jelennek meg egy-egy órán. Nagyon sokan késnek. Mindehhez járul, hogy a tanulók órák alatti magatartása nem kielégítő. Sokan tudatosan zavarják az órát, még akkor is, amikor látogató van az osztályban.

A KISZ-szervezet nem segít

Hasonló a helyzet a tanulók nevelése tekintetében is. A tanárok határozottan törekszenek arra, hogy az órá-

kon és az órák kívül bemutassák, bizonyítsák egy-egy szakma szépségét, fontosságát. Szavuk azonban sokszor alig több pusztába kiáltott szónál. Az iskola KISZ-szervezete szinte csak formálisan létezik és semmi segítséget nem ad a fiatalok neveléséhez. Nem beszélve arról, hogy csak 1962 februárjában alakult meg, neveléssel, politikai munkával nem foglalkoznak, mert az — ahogyan a titkár elmondta — »nem érdekli a fiatalokat«. A szervezetenek nincs munkaterve, programja, jóformán csak táncmultságok szervezésével foglalkozik.

Nem csoda hát, ha a látogató, enyhén szólva, különleges véleményeket hall a tanulóktól. Az egyik kislány például a következőket mondotta:

— Munkám célja sok pénz keresése. A munkának más célját nem látom.

Egy másik tanuló pedig kijelentette:

— Csak a régi regények érdekelnék, unom a szépirodalmat.

Régi »Pengős« regényt olvasott éppen.

Az osztályfőnöki órák?

És az osztályfőnöki órák? — kérdezhetné a járatlan olvasó. — Azoknak sincs semmiféle hatásuk? Osztályfőnöki órák az iskola óratervében nem szerepelnek. A nevelő azonban havonta egyszer mégis tartanak ilyen órát. Ezeket azonban alig van idő mással foglalkozni, mint a hiányszókkal és a kirívó magatartási, fegyelmi ügyekkel. Pedig számos világnézetű és társadalmi problémát kellene tisztázni a tanulókkal.

Az ideai tanév rövidesen befejeződik. Ilyen rövid idő alatt tehát már nem lehet sok eredményre számítani a hibák kijávitásával kapcsolatban. Azt azonban mindenképpen biztosítani kell, hogy az új tanévet kedvező feltételekkel, kedvezőbb körülmények között, jobb lehetőségekkel kezdjék szeptemberben a továbbképző iskola tanulói és tanárai.

Apróhirdetések

Közöljük hirdetőinkkel, hogy APRÓHIRDETÉSEKET — szerdai és szombati torlódás miatt — f. hó 16-tól kezdődően az alábbi csoportosításban vesszünk fel:

- ADÁSVÉTEL**
HÁZASSÁG,
EGYÉB címek alatt megjelenő hirdetéseket csak **KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN, PÉNTEKEN és VASÁRNAP,**
- LAKÁS,**
INGATLAN,
ÁLLÁS hirdetéseket pedig **SZERDÁN, SZOMBATON és VASÁRNAP** közölünk.
- A szombaton megjelenő hirdetéseket továbbra is csak **SZERDÁN 12 ÓRAIG,** egyéb napokra vonatkozó hirdetéseket megjelenés előtti napon **12 ÓRAIG** vesz fel: a **CSM. LAPKIADÓ VÁLLALAT KLAUZÁL TÉR 3. és a MAGYAR HIRDETŐ, KÁROLYI U. 3.**

- ADÁSVÉTEL**
- Bélyeglet legelőnyösebben vásárolhat, értékesíthet. Falus bélyegkereskedésben. Kelemen utca 4. sz. x22284
- Nád eladó. Szeged, Csongrádi sgt. 81. 15688
- Egy jó állapotban levő eladó fehér, mély gyermekkosci és egy gázüzemű eladó. Dugonics tér 2. I. em. 1. ajtó. 15678
- Jáva 350-es eladó. Czettika beszámít. Szegedi út 30. Ifjú Gárda. 15649
- Világos, festett hálózabútor eladó. Hold u. 9. Alsóváros. 15630
- Használt női varrogép, használt női ruhák, 39-es női cipők és szőlen eladó. Othalom u. 30. 15638
- Konyhaszekrény — kis méretű eladó. Alsókikötő sor 5. 15621
- Nagy képernyős Duna-televízió, külföldi lemezjátszó, fényképezőgép, szőlen, rekamié oleson eladó. Dugonics tér 10. 15620
- Kenyérhulladékok — veszek. Vasasszentpéter u. 5. alsó csengő. 15637
- Foltitúros hálózabútor, kredencek, nagy asztal, falóra eladók. Petőfitelep, VI. 372. 15600
- Jó állapotban levő 22-es gyermekkosci eladó. Farkas, Alföldi u. 1. 15376
- Jó állapotban levő rézgázy matracal együtt, egy asztal, éjjeliszekrény eladó. Dugonics tér 2. I. 5. 15627
- Egy hálózabútor eladó. Béke u. 15/b. Tóthkálnál. 15616
- Eladó ebédiosztrém, hatszemélyes asztal, hasz bórúlc-ses szék 10 és 50 l üveggallon, 30 l vasúti, 10 l vasfázék, csákány, feszítő vasrud, locsolókanna, ásó, különböző szerszámok. — Rákóczi utca 47. 17495
- Leánderták eladók. Remény u. 33. 15613
- Kevészet használt tehér tűzhely és dunyha eladó. Kendergyár u. 7. Uj-szeged. 15612
- Trabant Limousine 500 cm³ színrónas, 4000 km-t futott, eladó. Szécsi u. 5. 15611
- Eladó méhek 5 nagybecenődi kap-tárban. Jó népes. Szabadbanjót u. 68. 15608
- Kétszáz kéve lucerna eladó. Tisza Lajos utca 33/a. 15609
- Jáva Pionir új állapotban eladó. 90 cm³. Kossuth utca 9/a, felső csengő. 15498
- Eladó ampolna konyhakredenc. Április 4 útja 48. magasságföldszint. Berzsgárdaszint. 15333

- Mély gyermekkosci,** mosóteknő, rezült eladó. Kálvária tér 9/a, emelet. 15484
- 3 db 4 m-es stukkaturgerenda és 8 fm 3/4 colos ólomcső eladó. Hattyú u. 24. 15461
- Opel személygépkocsi, feldíjtott, eladó. Motort beszámítok. Uj-Petőfitelep, mút 1156. 39827
- Berva-motor eladó. Erd. délután 3-tól. Tápé u. 47. 39829
- 15 mássa morzolt kukorica eladó. Arva u. 11. 39831
- Modern új gyermek sportkosci eladó. Arviz u. 75. 39837
- Sertéstrágya eladó, kb 40 mássa. Sándor u. 46/b. 39883
- Használt gyermek sportkosci oleson eladó. Erd. du. Kossuth L. sgt. 71. — Lászlóék. 39865
- Jó állapotban levő személygépkocsi, — gyermekágy és zöld bútorozóvet eladó. Zárda u. 8. délután 3-tól. 39863
- Tátraplán személygépkocsi eladó 23 ezerért. „Garázs nincs” jellegre hirdetőbe. 39859
- HÁZASSÁG**
- Megismerkedne házasság céljából magánházzal rendelkező magános 42 éves asszony. „Hasonló korú férfival” jellegre a kiadóra. 15629
- Társaság hiányában ezúton szeretne szeretni feleségre találni 27 éves szép, csinos, komoly, állásban levő férfi. Szép berendezett kétszobás lakosom van, korban hozzáilló, rendez. — személyesen, akitnek a nyugodt családi élet jelent a boldogságot. Fényképekkel és teljes címmel ellátott részletes levelet veszek csak fi-gyelembe. „Tavaszi boldogság” jellegre a kiadóra. 15600
- Özvegyasszony megismerkedne házasság céljából 55-58-ig iparos özvegyemberrel. „Gyönyvirág” jellegre a hirdetőbe. 39817
- Komoly, intelligens férfi ismeretséget keresem házasság céljából. „Májusi randevű” jellegre a hirdetőbe. Pontos címre válaszolok. 39832
- Középmagas, 63 éves, nyugdíjas férfi szerény igényű független, 52-60-ig életpartat keres, kinek lakása, esetleg kertje is van. Fontos címre válaszolok. „Orgonavirág” jellegre a hirdetőbe. 39839

- Harmincéves,** elvált asszony férjhez menne korban hozzáilló férjhez. Lakás van. „Csak fényképek levelekre válaszolok” jellegre a hirdetőbe. 39833
- Barna fiú megismerkedne házasság céljából dolgozó nővel. 24 évig. Fényképek levélre válaszolok. „Fiatalok” jellegre a hirdetőbe. 39735
- EGYÉB**
- Baktóban 400 n-öl gyümölcsös arzenik-kúttal. Agyóli út szélén eladó. Erd. Csongrádi sgt. 32. 39790
- Rekamikék készen és rendelésre kedvezményes áron. Feltehetően mellett is. Szőlősi asztalos. — Feiső Tisza-part 23. 39809

Rádióműsor

- Csütörtök**
ROSSUTH RÁDIO
- 4.30 Hírek. 4.35 Vidáman, frissen! 5.00 Hírek. 5.05 Falurádió. 5.00 Hírek. 6.25 Néhány perc tudomány. 7.00 Hírek. 7.05 Uj könyvek. 7.30 Színház- és moziműsor. 8.0 Műsorismertetés. 8.10 A Gyermekrádió műsora. Kicsi László vezeti. Mesejáték. 9.10 Édes anyanyelvünk. 9.15 Orfeusz az avilágban. Részletek Offenbach operettjéből. 10.00 Hírek. Lapszemle. 10.10 Munkásakadémia. 10.35 Mezői csokor. 10.50 Az Ifjúsági Rádió riportműsora. A betűtévő hadsereg. 11.00 Zenekari muzsika. 11.52 Napirend. 12.00 Hírek. 12.15 Táncczenei kórtól. 13.05 A vidéki színházak műsora. 13.07 Egy falu — egy nota. 13.50 Vállalatok a bíróság előtt. II. 14.00 Zongoraművek. 14.40 Sportoló ifjúság. 15.00 Hírek. Közlemények. 15.08 Időjárásjelentés. 15.10 Egy örült naplójáról. Lev Tolstoj írása. 15.36 Népdalok, népi táncok. 16.05 Lányok, asszonyok. 16.23 Wagner: Siegfried — az opera zárójelenete. 16.55 Műsorismertetés. 17.00 Hírek. 17.10 Nemzetközi tükör. 17.20 Lakatos Vince népi zenekara játszik. 17.45 Mit olvassunk? Heti könyvszemle. 18.05 Táncczene. 18.00 Hírek. 19.00 Közvetítés az Erkel Színházból: Verdi: Aida. Margaret Tyne vendégzereplésével. Közben: kb. 19.50 Jó éjszaka, gyerekek! Kb. 20.00 Esti Krónika. 21.10 Tanítók — tanárok fóruma. Kb. 22.00 Hírek. Kb. 23.00 Psóta Irén, Rátónyi Róbert, valamint Jan és Kieid énekel. Frank Chacksfield zenekara ját-
- PETŐFI RÁDIO**
- 6.10 Torna. 6.30 Hírek. 6.00 Hírek. 14.00 Időjárás- és vízállásjelentés. 14.17 Műsorismertetés. 14.20 Könyvzenei híradó. 15.10 Csajkovszkij: A varázslónő — jelenet III. felvonásból. 15.35 Az Ifjúsági Rádió műsora. A zongorista. 16.00 Hírek. 16.05 Táncczene. 16.45 A külföldi sajtó hasábjairól. 16.55 Ezer szó franciául. 17.05 Brahms: e-moll szonáta gondolkar és zongorára. 17.30 Napjaink eseményeiből. 17.00 Hírek. 18.05 Műsorismertetés. 18.10 Rádiógyetem. 19.00 Hírek. 19.05 Szentlay László népi zenekara játszik. 19.30 A Rádióiskola hallgatóinak. Részletek Gergely Sándor Dózsa c. történelmi regényéből. 19.55 Dalostárlakozó a Petőfi rádió hullámszáján. 20.20 Előszóval muzsikával. Közben: 21.00 Hírek. 22.00 Hírek.
- Televízióműsor**
- 17.50 Hírek. 17.55 Beszélgetünk oroszul! Nyelvelveke haladóknak. 18.15 Zenekedvelő gyerekek klubja. Közvetítés Szegedről. 19.00 A jövő hét műsora. 19.05 Telesport. 19.30 Tv-híradó. 19.45 Magyar Híradó műsora. 19.55 Szép álmokat, gyerekek! 20.05 Mai vendégünk... 20.15 Candide, avagy a XX. század optimizmusa. Francia film. (Csak 18 éven feletieknek) 21.25 szülők, nevelők egymás közt. A napközi otthonokról. Előadó: Eperjesi Gézáné szakfelügyelő. 21.40 Hírek, tv-híradó (ism.) (MTI)

Április 26-án nyílik a Képcsarnok új, korszerű

GALÉRIÁJA

Szegedi festőművészek kollektív kiállítása

Érdeklődőket szívesen látunk. — Képcsarnok, Kárász u. 17.

